

COMMUNICATIO

(полілог-колаж)

*Ці таємні слова
Високоповажні фізи!*

Пози–жести–тембр голосу–гробниці–ієрогліфи–слова–письмо–монети–марки–собори–сплахи блискавок–одяг–світло–тепло–таємниці–вади–думки–ідеї–годинники–спіритичні сеанси–пошта–телеграф–бездротові промені–звукопис–радіо–телебачення–“ефір” мозкових хвиль... З найдавніших часів усе це тлумачиться як комунікація.

Всесвіт – дехто називає його бібліотекою – містить безліч, можливо, нескінченну кількість шестигранних галерей, з широкими вентиляційними колодязями, огороженими невисокими перилами. З кожного шестигранника видно два горішніх і два нижніх поверхи.

*які сказав Ісус живий
Безсоромний камінь*

Слово походить від латинського “communicare” (наділяти, робити спільним). Спершу воно вживалося на позначення публічних обов’язків та дарів (включно з інавгураційними ритуальними діями, гладіаторськими боями, вшануваннями живих і мертвих тощо). У витоковому вияві під комунікацією розумівся не діалог, розрахований на сприймання й інтерпретацію, а традиційне єднання на основі віри та спільних цінностей. “Наділяти” означало “причащатися” (ставати невід’ємною частиною соціального організму). Такий процес не потребував ні усвідомлення, ні відповіді. Звідси наступне (естафетне) уявлення про комунікацію, як про зв’язок (дротовий або транспортний): передачу, обробіток інформації. Людей, які причетні до комунікації або вивчають її, “невтаємничені” й досі називають електриками. Навіть “найповніше” академічне енциклопедійне визначення комунікації звучить так: “шляхи сполучення, лінії зв’язку і транспорту, мережі підземного міського господарства”. (У цім контексті доречно пригадати один анекдот: “Бачите, каже Ейнштейн, – телеграф – це щось на кшталт довжелезної кішки: ви її шарпаєте за хвіст в Нью-Йорку, а її голова нявкає у Лос-Анджелесі. Зрозуміло? Радіо – це те ж саме: ви передаєте сигнал з одного місця і він приймається в іншому. Єдина різниця – у цьому випадку немає жодого kota”).

*У коридорі дзеркало, яке достовірно збільшує видиме.
Дзеркала наводять людей на думку, що Бібліотека не нескінченна (якщо вона нескінченна насправді, навіщо це ілюзорне подвоєння?).*

“Втрачаючи” і відсіюючи сенси, поняття “комунікація” “звужувалося” аж до розуміння “спілкуватися” (передавати й отримувати змістовну інформацію, розраховану на інтерпретації). (“До електричного світла не ставляться як до засобу комунікації через те, що воно не має ніякого змісту” (М. МакЛюен)).

Я надаю перевагу думці, що гладкі поверхні виражають і обіцяють нескінченність... Світло дають округлі скляні плоди, які називаються лампи. У кожному шестиграннику їх дві, по одній на протилежних стінах. Неяскраве світло, яке вони випромінюють, ніколи не гасне.

*І він сказав:
котиться рівниною.*

Тим не менше у вимірі продукування, збереження та обробітку та інтерпретації інформації (у термінах тріади: інформація-комунікація-управління) і до нині визначають себе безліч наукових дисциплін: комп'ютерні науки, електроінженерія, статистика, психолінгвістика, менеджмент, економіка, журналістика, дослідження комунікацій... (схоже на те, що мрія Декарта про універсальну науку, яка об'єднає усі людські знання, таки здійснилася!: комунікація як базовий процес охоплює первинні і вторинні знакові системи, тексти, твори, наративи й перформативи... ДНК як глобальний генетичний код... Людей однаково поєднують зображення, читання, мріяння та безпосередній дотик). (“Ніхто не може не спілкуватися” (П. Вацлавік)).

Як усі люди Бібліотеки, у юності я подорожував. Це було паломництво у пошуках книги, можливо, каталога каталогів... Я стверджую, що Бібліотека безмежна.

Той, хто отримає дар тлумачення цих слів, не вкусить смерті.

Треба обманювати

Предтечами моделей комунікації (як вважає Джон Дарем Пітерс (“Слова на вітрі”)) вважаються дві знакові (майже мітологічні) постаті – Сократ і Месія. Їхні ідеї не просто думки мислителів, а певною мірою – позиції епох (навіть не епох, а світоглядних концепцій, які лежать біля витоків цивілізації і культури. (Безпосередньо від Сократа та Месії до нас не дійшло жодного слова. Усе, що маємо, – перекази учнів (їх вільні інтерпретації?)). (“Сократ мені друг, але істина дорожча” (Платон)).

Ідеалісти констатують, що шестигранні приміщення – необхідна форма абсолютного простору або, в крайньому випадку, нашого відчуття

простору. Вони вважали, що трикутна чи п'ятикутна кімната неосяжні. (Містики твердять, що в екстазі їм являється кулеподібна зала з величезною круглою книгою, нескінченний форзац якої проходить по стінах; їх свідчення сумнівні, мова незрозуміла. Ця сферична книга – Бог).

1. Ісус сказав: Нехай той, хто шукає, не перестане шукати доти, доки не знайде, й дивувати облудою,

Комунікативний ідеал Сократа (у потрактуваннях Платона) – живий діалог між однодумцями. Для такого діалогу важливим є не так єднання свідомостей, як абсолютна адекватність бажань (стан захоплення (закоханості?)). Погана комунікація (“фальшива риторика”), на думку Аристотеля, сліпа до індивідуальних слухачів, а добра (“наука еросу”) – уважна (бо піклується про їхні душі). (Взірець кризи діалогу від давньогрецьких поетів Алкея та наставниці Сократа (за його власним визначенням) Сапфо: “Сказати хочу децю тобі одній, / Але, як тільки глянеш на мене ти, – / Уста мої змикає сором, Перед тобою стою безмовний” (Алкей). “Коли б твій намір чистий і добрий був, /Тоді б і слово легко злетіло з уст, / І вниз очей не опускав би, Сміло сказав би, чого бажаєш” (Сапфо)).

*Поки що можна обмежитися класичним визначенням: **Бібліотека – це куля, точний центр якої в одному з шестигранників. А поверхня – недосяжна. На кожній із стін шестигранника п'ять полиць. На кожній з них тридцять дві книги однакового формату, у кожній книзі чотириста сторінок,***

Живучи в епоху відмирання усної і народження писемної традиції, Сократ не сприймав письма: вважав його симулюванням спілкування, яке “позбавляє думку тілесності”, імітує комунікацію з мертвими і призводить до “неправильного адресування” (“усі читають призначене вибраним”). (“Будь-яка промова має бути побудована, немов жива істота: у неї повинне бути тіло [so □ та], голова й ноги, а тулуб і кінцівки повинні бути у відповідному співвідношенні до цілого” (Платон)).

на кожній сторінці сорок рядків, у кожному рядку біля вісімдесяти літер чорного кольору. Букви є і на форзаці книги, але вони не визначають і не віщують того, про що скажуть сторінки. Ця невідповідність, я знаю, колись здавалась таємничою.

і коли він відшукає, він буде вражений, описувати речі

Месія (у переказах апостолів) метафору досконалої комунікації (вільне розсіювання) “вкладає” у притчу про сіяча: “5. Ось вийшов сіяч, щоб посіяти зерно своє. І, як посіяв, упало одне край дороги, – і було повитоптуване, а птахи небесні його повидзьобували. 6. Друге ж упало на ґрунт кам'янистий,

і, зійшовши, усохло, не мало бо возкости. 7. А інше упало між терен, – і вигнався терен, і його поглишив. 8. Інше ж упало на добру землю, – і, зійшовши, уродило стократно”. Це сказавши закликав: “Хто має вуха, щоб слухати, – хай слухає!” 9. Запитали ж Його Його учні, говорячи: “Що визначає ця притча?” 10. А він відказав: “Вам дано пізнати таємниці Божого Царства, а іншим у притчах, щоб “дивились вони – і не бачили, слухали – і не розуміли” [Лк. 8: 5-10]. Як бачимо, християнський пророк обстоює радикально публічний, відкритий спосіб спілкування (еквівалент масової комунікації у сучасному розумінні?): слухають всі, однак сприймання не гарантує розуміння. (“Так і ви, коли мовою не подасте зрозумілого слова, – як пізнати, що кажете? Ви говорите на вітер!” (1 Кор. 14: 9)).

Бібліотека існує ab aeterno[♦]. У цій істині, прямий наслідок котрої – грядуща вічність світу, не може засумніватися жоден здоровий глузд. Людина, неповноцінний бібліотекар, могла з’явитися випадково чи як вислід впливу злих геніїв, але всесвіт, оснащений витонченими полицями, загадковими томами, нескінченними східцями для мандрівника і вбиральнями для осілого бібліотекаря, може бути лише творінням Бога.

*і, якщо він буде вражений, він буде здивований,
зворотно припущенню,*

В основі концепції Сократа – прагнення тотожності, Месія ж проповідує співчуття до іншості. (До слова: 49 аят Корану, сура “Ті, що розсіюють” твердить: “Ми в парі сотворили кожну річ, / Можливо, вам над цим варто замислитися...” (Коран 51:49)...Замислитися справді є над чим: сура називається “Ті, що розсіюють”, а текст (“Ми в парі сотворили кожну річ”) пропонує діалог. Алогізм?).

Серед наступників більше було прихильників у Платона... Навіть отцям церкви (а це суто християнська традиція!) ідеальна комунікація уявлялася як контакт внутрішніх світів.

Слова, як і людські істоти, на думку Августина Блаженного, мають тіло (звук) і дух (значення): “Буква вбиває, а звук оживляє” (II Кор. 3:6). Бог являється патріархам і пророкам, не маючи зовнішності. Він набирає фізичної форми для того, щоб “явити себе” (бути сприйнятим грубими людськими органами чуття). Іншими словами: Бог вдається до ілюзії (маскування?).

Без посередництва мови чи матерії, “зливаючись у блаженстві чистого розуму”, спілкуються й найближчі до Бога “істоти” – янголи. Вони разносять вісті, які ніколи не губляться, не потрапляють “не тому” адресатові і не фальшуються в процесі “транспортування”. Комунікація без слів – одвічне

[♦] Лат. – вічно

прагнення людини (тільки це змогло б підняти її над Вавилоном земного міста!)...(“Хай сплять слова” (А. Рембо)).

Щоб усвідомити, яка прірва розділяє божественне і людське, достатньо порівняти каракулі, надряпані моєю невпевненою рукою на обкладинці книги, з повними гармонії літерами всередині: чіткими, вишуканими, надзвичайно чорними, неперевершено симетричними.

І він буде царювати над усім.

говорити одне,

“Люфт” одвічних сподівань відшукав ще Парацельс. Його “знахідка” – поняття “космічного магнетизму”, яким, начебто, оточені небесні і земні тіла: “космічне тяжіння – гравітація, земне – кохання”.

Через “декілька” століть ідею Парацельса підхопив відомий спіритуал Масмер (на думку сучасників, – “доктор, масон і шарлатан”). “Як гравітація тримає планети на орбітах, так і тваринний магнетизм тримає душі у коханні, здоров’ї і комунікації”, – говорив він. (“У хвилини нерішучості сміливо слідує переконанню внутрішнього голосу, якщо почуєш його, навіть, коли, крім цього голосу, ніщо не спонукало тебе вчинити так, як радить саме він” (Д. Дефо)).

Одна книга, яку мій батько бачив у шестиграннику п’ятнадцять дев’яносто чотири, складалася лише з букв MCV, що повторювалися у різному порядку від першого рядка до останнього. Інша, у яку любили зазирати в цих краях, є справжнім лабіринтом літер, але на передостанній сторінці написано: “О часе, твої піраміди”. Відомо, що на один усвідомлений рядок чи істинне повідомлення у цих книгах припадає тисяча позбавлених сенсу, брили словесного непотрібу та абракадабри.

2. Ісус сказав: Якщо ті, котрі ведуть вас кажуть вам: Дивіться, царство у небі! –

маючи на увазі

Думку шарлатана, як це не дивно, поділяв батько класичної фізики Ньютон: “Магнетизм, світло, тепло і гравітація поширюються через флюїд/медіум/сенсоріум Бога”, – зазначав він. Саме у час творення фізики “з ембріона спіритизму”, з’явилися нові поняття: “телепатія”, “телестезія”, “телекінез”. Мрія про безтілесний контакт стала ключовою не тільки у масовій свідомості, а й у технічній думці. Ідея “невербальної” комунікації стимулювала винахід телеграфу (контакту, який, продовжуючи традиції Августина, ангелів і Масмера, часто перетворювався на блукання лабіринтами втрачених чи зашифрованих повідомлень). Велети світової науки – Ньютон, Дарвін, Фарадей, Максвелл та ін. постійно еквілібрували на грані реального й фантастичного (Вільям Крукс був експертом з каміння, відкривачем хімічних елементів, винахідником катодної трубки, спіритом і

фотографом духів). З цього випливає в усій очевидності, що фізика й метафізика творили спільний комунікативний проект! (“Бог – це газоподібне безхребетне” (А. Ейнштейн)).

(Мені відомий дикий край, у якому бібліотекарі відмовились від навіяної повір'ями даремної звички шукати в книгах сенс, вважаючи, що це все одно, що шукати його в снах чи в хаотичних лініях руки... Вони визнають: ті, хто винайшов письмо, імітували двадцять п'ять природних знаків, однак стверджують, що їх застосування випадкове і що самі по собі книги нічого не означають).

*Тоді птахи небесні випередять вас.
зовсім інше.*

Межа минулих століть породила нові погляди на комунікацію (у філософських теоріях Гегеля, Маркса, К'єркегора...), внісши у їх творення левову частку соціоматеріалізму. На думку Гегеля, комунікація – це не психологічний контакт двох свідомостей, а політична та історична проблема. “Найвищі досягнення духу – закон, держава, мистецтво, поезія, релігія, філософія, – зазначає він, – втілені у тексти, міста, громади, камінь, живопис, мову... Однак вони не існують як дух без усвідомлення такими, що мають значення, яке виходить за межі їх матеріального втілення... Жити – значить залишати сліди...” Маркс також вважає, що невдачі комунікації залежать не від людини, а від суспільства (несправедливого перерозподілу символічних та матеріальних ресурсів). Усе деформується під пресом матеріальності: виконуючи роль медіума, гроші “спрощують” та дистанціюють стосунки, роблячи неможливим єднання душ. (“Комунікація – це проституція, у якій звідником і сутенером стають гроші” (К. Маркс)).

Тривалий час вважалося, що книги, які не піддаються прочитанню, написані древніми чи екзотичними мовами. Це справді так: найдавніші люди, перші бібліотекарі, користувалися мовою, яка дуже відрізняється від сучасної. Не підлягає сумніву і те, що на декілька миль праворуч розмовляють діалектом, а на дев'яносто поверхів вище – взагалі незрозуміло чим. Усе це, я повторюю, правда... Однак не минуло й століття, як мову було визначено: самоїдсько-литовський діалект гуарані із закінченнями арабської класичної мови. Вдалося зрозуміти і зміст: замітки із комбінаторного аналізу, ілюстровані прикладами варіантів з необмеженим повторенням.

Якщо вони кажуть вам, що воно – в морі,
і цікади

К'еркегор у своїх дослідженнях реабілітує біблійну концепцію комунікації як розсіювання, даючи їй “друге” життя.” На думку цього загальноновизнаного “адепта вічного парадоксу”, мета комунікації – відкривати й приховувати, роблячи таємничими і дивними найпростіші речі: “Комунікація не передача чистих думок, а символічна практика натяків та ухилянь, зазначає він, – загальні повідомлення, адресовані всім, можуть приховувати в собі секретні послання до утаємничених”. “Відкрите розсіювання є фундаментальнішим за поєднання, – резюмує К'еркегор, воно є тим ґрунтом, на якому в рідкісних випадках може виростати діалог”... (“Розсіювання – це не катастрофа, це – наша доля” (С. К'еркегор)).

Окреслені приклади дозволили одному геніальному бібліотекареві відкрити основний закон Бібліотеки. Цей мислитель помітив, що усі книги, якими б різними вони не були, складаються з однакових елементів: відстані між рядками і буквами, крапки, коми, двадцяти двох літер алфавіту. Цей самий мислитель довів попередньо зафіксоване іншими мандрівниками: в усій величезній Бібліотеці немає двох однакових книг. Виходячи із незаперечних доказів, я роблю висновок, що Бібліотека всеоб'ємна і на її полицях можна зафіксувати всі можливі комбінації двадцяти з чимось орфографічних знаків (число їх хоч і велике, але не нескінченне) або усе, що виражається – на всіх мовах. Усе: детальну історію майбутнього, автобіографії архангелів, правильний каталог Бібліотеки, тисячі тисяч фальшивих каталогів, докази фальшивості вірного каталогу, гностичне Євангеліє Василида, коментар до цього Євангелія, коментар до коментарю цього Євангелія, правдиву розповідь про твою власну смерть, переклад кожної книги на усі мови, інтерполяції кожної книги в усі інші книги, трактат, який міг би бути написаний (однак не написався) Бедою з мітології саксів, втрачені праці Тацита.

тоді риби випередять вас.
співатимуть нам,

Вочевидь, катастрофа не у розсіюванні, а в небажанні вступати у діалог?

Суспільно-економічні формації ХІХ-ХХ століть породили новий соціум, який знає тільки одну свободу – паразитувати та навіювати. Міжособистісна ізоляція й пропаганда стають двома гранями однієї монети. – еквіваленту вартості клаустрофобічної особистості (і її постійного супутника – страху

неможливості порозуміння). У комунікації з'являються двійники-дагеротипи – загіпнотизований лідером натовп та закрита свідомість у байдужій масі. Жах перед неминучістю соліпсизму червоною ниткою проходить крізь модерністську літературу і мистецтво... Беккет... Йонеско... Мунк... Джойс... Оруел... (“Відкриваюся назустріч тихій байдужості світу” (А. Камю)).

У цей час багато говорилось про Виправдання: книги апології і пророцтв, які остаточно виправдовували діяння кожної людини у Всесвіті і зберігали прекрасні таємниці її майбутнього. Тисяча спраглих залишили шестигранники і спрямували свої стопи догори, сподіваючись знайти своє виправдання. Ці пілігрими до хрипоти сперечалися у вузьких галереях, сипали чорними прокляттями, душили один одного на сходах, кидали у глибину тунелів книги, які їх ввели в оману, помирали, скинуті згори мешканцями інших ніш. Деякі втрачали розум... Виправдання на правду існують (два з них, які стосуються людей майбутнього, можливо не видумані, я бачив), але ті, хто вирушав у пошуки, забули, що для людини ймовірність відшукати своє виправдання або якийсь його спотворений варіант дорівнює нулю.

*Але царство у вас
сидячи*

На порозі ХХІ століття комунікативний ланцюг сягнув далекого космосу. Дослідники проекту SETI (search for extraterrestrial intelligence) “вийшли на контакт” із Всесвітом (долаючи відстані на мільярди світлових років, що відповідають часові життя тисячі людських поколінь).

І знову парадокс: Всесвіт відкрився... – людина замкнулася у собі. (Оскільки значення міститься не у словах, а в свідомостях, – ніхто й ніщо не може гарантувати успішне (без втрат) проходження інформації “від... і до”, – міркує людина нового часу). Способи інтерпретації – це захисні окуляри, крізь які ми бачимо світ (власне – світи), закриті у самотності приватних схем кодування). (На жаль, це уже рефрен: “Ви говоритимете на вітер” (I Кор. 14:9)). Так очікуваний “форум свідомостей” невблаганно (за пророцтвом Дж. Локка) “обертається лабіринтом, яким блукають ізольовані душі, чії кроки до спілкування приречені на невдачу”. Все у цьому світі відносно... (“Чув я ключ / тільки раз повернувся в замок, тільки раз / Думаємо про ключ, кожен у власній тюрмі / Думаємо про ключ, зміцнює кожен тюрму” (Т. Еліот)).

Ще тоді всі очікували розкриття найголовніших таємниць людства: походження Бібліотеки і часу... На зміну надіям, звісно, прийшов непроминальний відчай. Думка, що на якійсь полиці в якомусь шестиграннику приховуються дорогоцінні книги і

вони недосяжні, виявилась майже нестерпною. Одна богохульна секта закликала всіх облишити пошуки і зайнятися перетасуванням літер і знаків, доки не створяться, завдяки неймовірній випадковості, ці канонічні книги.

і поза вами.

на

Спілкування віч-на-віч неможливе. Читання – це також не спілкування з автором. Будь-який контакт – інтерпретація слідів (герменевтична за своєю природою проблема) – це, за вдалим визначенням К’еркегора, не що інше, як “комунікація з мертвими”). Кожне промовлене слово не “є”, а “було” (“Безкрає море, яке неможливо переплисти, пролягає між нами й тими, до кого ми прямуємо і з ким розмовляємо. Смерть – це єдиний аварійний вихід з лабіринту соліпсизму” (Р. Емерсон)).

Інші навпаки вважали, що книги, які не приносять користі, слід знищити. Вони вривались у шестигранники, показували свої документи, не завжди фальшиві, з відразою гортали сторінки книг і прирікали на знищення цілі полиці. Завдяки їх гігієнічним аскетичним пориванням безнадійно втрачено мільйони книг. Їх імена навіки-віків прокляли.

*3. Коли ви пізнаєте себе,
піску*

У прямому й переносному сенсі – ми повсякчас займаємося розшифруваннями, тлумаченнями, інтерпретаціями). Ми – семіотики (знаки, коди, ключі...). Інформаційний простір – генератор реальності. У світлі відкритих кодів хаотичне й несумісне набуває стрункості і “сенсу”. Але... до однакових шифрів можуть застосовуватися різні ключі, а один і той самий код використовуватися для прочитання зовсім неподібної інформації... Гра у комунікацію?! У такій грі немає неправильних/невартісних думок/текстів, усі вони – наявні і незаперечні факти, які включені у процес і впливають на його хід. Як вислід – інформаційний простір постає величезною бібліотекою, одна з кімнат якої – кошик для “дорогоцінного сміття”, однак, як справедливо зазначив Ю. Лотман, не сховищем, якому зберігається інформація, а місцем, де старі тексти/думки стають відправним пунктом для створення нових. В інтерпретації М. Бахтіна, – комунікація, як такий собі не вельми естетичний процес безперервного народження-саморозгортання. (“Я написав один роман у вигляді словника, другий – у вигляді кросворда, третій і – клепсидри і четвертий – як довідник для ворожіння картами торо. – Пише Мілорад Павич. – Я намагався якнайменше зашкодити людям цими романами. Гадаю, роман – це рак. Він живе за рахунок своїх метастазів. День у день я все менше письменник своїх книг, а все більше письменник майбутніх, які, можливо, ніколи не напишу”). (“Так мені відкрилось те, що письменники знали завжди і повсякчас твердили: в усіх книгах розповідається про інші

книги, будь-яка історія переповідає історію вже відому. Це знав Гомер, це знав Аристо, не кажучи про Рабле і Сервантеса. Тому моя історія могла починатися лише із знайденого рукопису – що, звісно, також є цитатою”, “Авторові варто було б померти, дописавши книгу, аби не ставати на шляху текстів” (У. Еко).

Але ті, хто оплакує сплюндровані безумством “скарби”, забувають про дві відомі речі. По-перше: Бібліотека величезна, тому будь-які нанесені людиною збитки, нікчемно малі. По-друге: кожна книга унікальна, незамінна, але (оскільки бібліотека всеоб’ємна) існують сотні тисяч недосконалих копій: книг, що відрізняються одна від одної буквально комою.

*тоді ви будете пізнані
 (“Послання Венанція”)*

З величезною проблемою продукування й сприймання текстів у непередбачуваних контекстах стикаються сьогодні передусім новітні засоби масової комунікації (медіуми, які, створюючи ефект прискореної комунікації, обслуговують сферу циркулювання інформації, розрахованої на маси). На думку Маршала МакЛюена (“класика” теорії масової культури), людина техногенної доби сприймає інформацію, продуковану мас-медіа, так само, як сприймала і будь-яку іншу ще на зорі свого існування (бо електронні ЗМІ – особливо телебачення – активізують ті ж чуттєві канали, що й видовища, “побачені крізь печерний отвір”). Неомедіуми “інформують про життя”, не вимагаючи особливої участі: усе, що транслюється ЗМК, подається в міру видовищно і... жартома... (“Леонардо ді Капріо у ролі Ромео, / Шекспір у ролі автора. / Коли б він про це дізнався – то б перевернувся у гробі!” (телевізійна реклама)).

Безбожники стверджують, що для Бібліотеки безсенсовість – звичне явище. А осмисленість (або хоча б зв’язність) – це майже чарівне виключення. Подейкують також (мені доводилося це чути), що існує гарячкова Бібліотека, у якій випадкові томи в безперервному пас’янсі перетворюються в інші, змішуючи й заперечуючи (як божество, яке втратило розум) усе принципово незаперечне.

І ви зрозумієте, що ви – діти Батька живого.

На превеликий жаль, землю (середовище існування) для сучасних реципієнтів і досі уособлює невелика територія – “трунт під ногами”, тому й немає відчуття, що вона, розтята кордонами, вірами, мовами, політичними поглядами, охоплена смертоносними фейерверками, – спільна і єдина домівка всіх людей. Що ми усі разом “споживаючи плоди” Херосими та Чорнобиля, виживаємо після ньюйоркських, скнилівських, московських, палестинських та косівських “шоу”. Звісно, подібне сприймання інформації не спонукає ні до чого, окрім хіба що байдужості – альфи й омеги стимулювання “абсолютно неунікних” (за відомою теорією) конфліктів. Примат байдужості активно плодить химер цинізму. Зголоднілі потвори швидко й бездумно “поглинають” інформацію, котра могла б бути опрацьована лишень у процесі “інтелектуально-морального споживання”. Зрештою оцінка, полеміка, судження – форми виявлення та подолання суперечностей – остаточно втрачають свою вагу і зміст. Так руйнується міст між спогляданням, усвідомленням та відчуттям. “Споживач” інформації замість відчувати дійсність – “втікає” від неї у віртуальний, позбавлений реальних емоцій, світ, над яким не власна ні Феміда, ні вічний непомильний Кронос. (*“Основні властивості людської свідомості майже не змінилися впродовж останніх тисячоліть. Розум прогресує, він створив чудеса техніки. Однак серце людини застигло на рівні кам’яного віку – воно залишилось кам’яним”* (М. Періх)).

Напевно, не варто наголошувати, що найкраща книга багатьох шестигранників, якими я відав, має назву “Причесаний грім”, інша називається “Гіпсова дрож” і третя – “Аксаксакс мле”. Ці назви, на перший погляд несуразні, без сумніву, містять таємний чи інакомовний смисл, він записаний та існує у Бібліотеці.

Якщо ж ви не пізнаєте себе,

Вислід? – суто “вегетативне” сприймання інформації: ми її тупо споживаємо (у кращому випадку, у гіршому – легко задовольняємося, але ніколи не насичуємось, незрозумілими нам, проте яскравими, “сенсаціями” (як приклад поверхневості телебачення Ніл Постмен наводить висвітлення Іранської кризи: співробітників американського посольства захопили у заручники. Події були в центрі уваги міжнародної спільноти і, зрозуміло, – телебачення. Американці мали б знати все про те, що відбувається. “І ось, – зазначає Ніл Постмен, – я дозволю собі поставити це питання, анітрохи не перебільшуючи і не згущуючи фарб: чи знає хоч один американець зі ста,

якою мовою розмовляють в Ірані, що означає слово “аятолла”? Чи може хтось знає особливості іранських релігійних вірувань? Чи бодай схематично

історію країни? Або хто такий шах і звідки він прийшов? Американці найкраще розважені і найменше поінформовані люди на Заході. Мають про все свою думку, але це щось інше, ніж думки в ХІХ чи ХУІІІ ст. Це радше емоції, що швидко змінюються. Часом на діаметрально протилежні. По суті, йдеться про дезінформацію в тому сенсі, у якому це слово вживає ЦРУ чи КДБ (Тобто подається іррелевантна фрагментована, поверхова інформація”).

Як бачимо, у своїй масовокомунікативній діяльності людство не сягає рівня навіть печерного віку (багатого на яскравий експресіонізм). (*“Руки здійснені над головами нашими / і ляк з-за сонця / і з-за вітрильників бамбукових у / морях комишу / наші губи недвижні й на / екрані наших мрій діти / видряпуються на щогли землі”* (Жак Годбу)).

***Можливо, страх і старість вводять мене в оману,
але я думаю, що людський рід – єдиний – поступово
згасне, а Бібліотека зберігатиметься вічно:
освітлена, безлюдна, нескінченна, абсолютно
непорушна, наповнена дорогоцінними томами,
безкорисна, нетлінна, таємнича.***

тоді ви в бідності і ви бідність (“Євангеліє від Хоми”).

Сучасне, прикриваючись “фігами” минулого, розмовляє незрозумілими мовами... *Est ubi Gloria nunc Babylonia?*^{^^} (*“Щоб знищити щось вічне, треба закарбувати мить, утримати те, що минуло”* (Х. Фалькенланд)).

Я щойно написав “нескінченна”. Це слово я зафіксував не з любові до риторики; думаю, цілком логічно вважати, що світ нескінченний... Якби вічний мандрівник вирушив в дорогу в якомусь напрямку, він переконався б через багато століть, що ті самі книги повторюються у тому ж безпорядку (який, будучи повторенням, стає порядком: Порядком). Ця вишукана надія прикрашає мою самотність.

Meddi Ym et

^{^^} Лат. – І де нині слава Вавилону?